

18.4.2024

ASIA Lupa poiketa luonnonsuojelulain nojalla rauhoitetun ja Euroopan unionin tiukkaa suojelua edellyttävän vuollejokisimpukan rauhoitussäännöksistä

HAKIJA Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistys (VHVSY)

VIREILLETULO 11.4.2024

HAKEMUS Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistys (VHVSY) hakee Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta (ELY-keskukselta) lupaa poiketa vuollejokisimpukan (*Unio crassus*) rauhoitussäännöksistä erittäin uhanalaisen merivaelteisen taimenen lisääntymis- ja elinalueiden huolto- ja kunnostustoimenpiteiden toteuttamista varten Vantaanjoen vesistöalueella osana yhdistyksen Jokitalkkari-toimintaa.

VHVSY on hakenut vuosittain lupaa poiketa vuollejokisimpukan lajirauhoitussäännöksistä Myllykoskella (Nurmijärvi), Kiskoskella (Nurmijärvi), Boffinkoskella (Nurmijärvi), Rajakoskella (Nurmijärvi, Tuusula ja Vantaa) sekä Tuusulanjoen Myllykylänkosken alapuolisilla alueilla (Tuusula, Vantaa) vuosina 2019–2023.

VHVSY hakee nyt lupaa vuollejokisimpukan lajirauhoitussäännöksistä poikkeamiseksi Keravanjoen Matarinkosken ja Hanabölenkosken sekä Lepsämänjoen Vanhanmyllynkosken osalta. Lupaa haetaan ajalle 1.6.2024–31.12.2024.

Lisäksi VHVSY tekee kunnostustoimenpiteitä Palojoella Tuusulan Jokelassa. Jokelan kunnostukset liittyvät Tuusulan kunnan Jokelan LUMOUS -hankkeeseen, jossa kunnostuskohteina ovat Puhdistamonkoski, Puhdistamon yläpuolinen koski ja Koivumäenkoski. VHVSY:n tietojen mukaan Palojoella ei esiinny vuollejokisimpukkaa.

Tausta

VHVSY on koordinoanut toimialueellaan Jokitalkkari-hanketta vuodesta 2014 lähtien. Jokitalkkari-hankkeessa on toteutettu kalataloudellisia ja muuhun virkistyskäyttöön liittyviä toimenpiteitä. Hankkeessa on vuosina 2014–2021 toteutettu muun muassa laajamittaisesti lohikalojen lisääntymisaluiden inventointeja Vantaanjoen vesistöalueella. Inventoinneissa on kartoitettu lisääntymisaluiden lisäksi mahdolliset simpukkaesiintymät ja vaellusesteet sekä lisäksi määritetty suuntaa antavasti koski- ja virta-alueet. Kartoitusten yhteydessä on arvioitu

lisääntymisalueiden yleiskunto ja huoltotarve sekä kirjattu mahdolliset tarvittavat huoltotoimenpiteet.

VHVSY on aiemmin toteuttanut vastaavia kunnostustoimia Myllykoskella, Rajakoskella, Boffinkoskella sekä Tuusulanjoen alaosalla vuosina 2016–2023. Tuusulanjoen alaosan ja Vantaanjoen Myllykosken kunnostuksia varten haettiin vuollejokisimpukan lajirauhoitusta koskeva poikkeuslupa ELY-keskuksesta, ja simpukkojen siirrosta raportoitiin lupaehtojen mukaisesti ELY-keskukselle vuosina 2019–2023.

Aiempien kartoitusten perusteella vuollejokisimpukkaesiintymät sijaitsevat pääasiassa koskimaisten tai kiivasvirtaisten alueiden ulkopuolella, mutta simpukoiden esiintyminen hitailla virta-alueilla ja soraikoilla on maastohavaintojen mukaan mahdollista. Simpukoiden siirroista on laadittu lupaehtojen mukaisesti raportti vuosittain ELY-keskukselle.

Kunnostustoimenpiteet

Kaikilla kohteilla käytettyjä kunnostusmenetelmiä ovat kivien siirto ja tiivistyneen sorapohjan pöyhiminen talikolla. Pöyhimisessä soran sisään kertynyt kiintoaines lähtee virran mukana liikkeelle ja pohja muuttuu kutemiseen paremmin sopivaksi. Lisäksi veden virtausta tarvittaessa muutetaan soraikon kohdalla siirtämällä suuria kiviä tai rakentamalla puisia virranohjaimia. Kunnostuksissa uomaan tuodaan myös uutta kutusoraa ja poikaskivikkoa.

Edellä mainituilla toimilla monipuolistetaan kunnostettavan alueen vedenalaista mikrohabitaattia, jonka uumenista taimenen poikaset ja muut vesieliöt saavat suojaa pedoilta. Samalla parannetaan uoman kykyä pidättää perustuotannolle tärkeää lehtikariketta. Soraikkojen pöyhimisellä ja soran lisäyksellä parannetaan sorapohjille kutevien kalojen, kuten meritaimenen, mädin selviytymistä. Puhtaat sorapohjat toimivat myös vuollejokisimpukan elinympäristöinä.

Tarvittavat luvat

Vesilain mukaista lupaa kunnostustoimenpiteille ei tarvita, koska toimenpiteillä ei muuteta uoman vedenkorkeutta tai virtaamaa eikä aiheuteta tulvan vaaraa, ei muuteta uomaa ruoppaamalla tai poisteta kasvillisuutta laajemmilta alueilta, ei aiheuteta haittaa kalastukselle tai kalakannoille eikä vaaranneta uoman luonnontilan säilymistä.

Vesilain mukaisesta luvantarpeesta on kuitenkin varmuudeksi pyydetty viranomaislausuntoa ELY-keskukselta ja Keski-Uudenmaan ympäristökeskukselta maaliskuussa 2024. Keski-Uudenmaan ympäristökeskus on jo lausunut, ettei lupaa tarvita. ELY-keskuksen lausuntoa edelleen odotetaan. Kunnostustoimille tarvitaan myös lupa

vesialueen omistajalta, joka hankitaan kirjallisena aina ennen kunnostustoimien aloitusta.

Kunnostamisesta alueen simpukkapopulaatiolle mahdollisesti koituva haitta on VHVSY:n näkemyksen mukaan vähäinen. Ennen kaikkia toimenpiteitä kunnostettava alue tarkistetaan vesikiikarilla ja kaikki havaitut vuollejokisimpukat siirretään vedellä täytetyssä astiassa pois alueelta ja virtaukseltaan vastaavaan kohtaan ylä- tai alavirran puolelle. Siirrettävien simpukoiden määrä kirjataan päivittäin ylös ja siirroista raportoidaan ELY-keskuksen kirjaamoon vuoden loppuun mennessä.

Kunnostettavat alueet ovat pääosin voimakkaan virran alueella, ja lohikalojen lisääntymisaluiden inventointien yhteydessä vesikiikareilla tehtyjen havaintojen perusteella suunnitelluilla huoltokohteilla ei juurikaan havaittu vuollejokisimpukkaa. Pääasialliset simpukkaesiintymät sijaitsevat selkeästi hitaamman virran alueilla, joissa ei ole nykyisellään potentiaalia taimenen lisääntymisalueeksi, eikä siksi tarvetta kunnostustoimille.

Uomassa tapahtuvat toimenpiteet toteutetaan pääsääntöisesti kesäkuun ja syyskuun 2024 välisenä aikana. Ajoituksessa huomioidaan lohikalojen lisääntymisajat ja kudun säilyminen pohjasoran sisällä. Alueelta kartoitetaan simpukat vesikiikareiden avulla tai sukeltaen ennen toimenpiteiden aloittamista.

Kunnostustoimista, simpukoiden etsinnästä ja siirroista vastaa VHVSY:n jokitalkkari FM [REDACTED] jolta löytyy riittävä asiantuntemus toteuttamaan tarvittaessa vuollejokisimpukoiden siirto huollettavilta alueilta. [REDACTED] on kokemusta aikaisemmista kalataloudellista kunnostuksista vuollejokisimpukka-alueilla, joihin on saatu lupa poiketa lajirauhoitussäännöksistä.

ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUKSEN RATKAISU

ELY-keskus myöntää Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistykselle luvan hakemuksen mukaisesti poiketa vuollejokisimpukan rauhoitussäännöksistä simpukoiden tunnistamiseksi ja siirtämiseksi Keravanjoen Matarinkoskella ja Hanabölenkoskella sekä Lepsämänjoen Vanhanmyllynkoskella seuraavin ehdoin:

1. Lupa on voimassa 31.12.2024 asti.
2. Lupa saa käyttää hakemuksessa nimetty henkilö.
3. Huolto- ja kunnostusalueilta löydetyt vuollejokisimpukat tulee siirtää ennen huolto- ja kunnostustoimenpiteiden suorittamista lajille sopivaan elinympäristöön kyseisessä vesistössä.

4. Tunnistamista ja siirtämistä varten ylös nostettuja vuollejokisimpukoita on käsiteltävä siten, ettei niiden hengissä säilymistä vaaranneta. Vuollejokisimpukat on palautettava vesistöön niille sopivaan elinympäristöön mahdollisimman pian.
5. Toimenpiteitä suoritettaessa tämä lupa tai sen kopio on pidettävä mukana ja näytettävä vaadittaessa.
6. Luvan saajan on toimitettava raportti vuollejokisimpukoiden siirtämisestä ELY-keskukseen (kirjaamo.uusimaa@ely-keskus.fi) 31.12.2024 mennessä. Raportissa on mainittava tämän luvan diaarinumero (UUDELY/6935/2024), löydettyjen ja siirrettyjen vuollejokisimpukoiden lukumäärä, tunnistuksen ja siirron ajankohta ja paikka (vuollejokisimpukoiden alkuperäinen sijaintipaikka) sekä siirrettyjen vuollejokisimpukoiden uusi sijainti.

PÄÄTÖKSEN PERUSTELUT

Vuollejokisimpukka on luonnonsuojelulain (9/2023) 69 §:n mukaisesti luonnonsuojeluasetuksella (1066/2023) rauhoitettu eläinlaji, jonka yksilöiden tahallinen pyydystäminen, yksilöiden eri kehitysasteiden ottaminen haltuun, siirtäminen toiseen paikkaan tai muu tahallinen vahingoittaminen sekä yksilöiden tahallinen häiritseminen on luonnonsuojelulain 70 §:n mukaan kielletty. Vuollejokisimpukka kuuluu myös luonnonsuojelulain 78 §:ssä tarkoitettuihin luontodirektiivin liitteessä IV a mainittuihin eläinlajeihin. Luonnonsuojelulain 83 §:n 1 momentin nojalla ELY-keskus voi myöntää luvan poiketa 70 §:ssä säädetystä, jos siitä ei ole haittaa eliölajin suotuisan suojelutason säilyttämiselle tai sen saavuttamiselle. 83 §:n 3 momentin mukaan 78 §:ssä tarkoitettujen eliölajien osalta poikkeamisen edellytyksenä on lisäksi, ettei sille ole muuta tyydyttävää ratkaisua ja että poikkeus on tarpeen jostain momentin 1–4 kohdassa tarkoitetusta syystä.

Vuollejokisimpukoiden siirtäminen kunnostettavilta alueilta hakemuksen mukaisesti on tarpeen lajin suojelemiseksi (luonnonsuojelulain 83 §:n 3 momentin 1 kohta). Taimenen lisääntymis- ja elinalueiden kunnostaminen on vesiluonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeää, eikä hoito- ja kunnostustoimenpiteille ole sellaista vaihtoehtoista ratkaisua, jossa vesistön pohjaan ei kohdistuisi vaikutuksia. Luvan mukaiset toimenpiteet eivät lupaehdot huomioiden aiheuta haittaa vuollejokisimpukan suotuisan suojelutason säilyttämiselle.

Lepsämänjoen kunnostuskohteen läheisyydessä sijaitsee Jokimontun yksityinen luonnonsuojelualue (YSA262574). Luonnonsuojelualue rajautuu Lepsämänjoen rantaan. Luvanmukaisissa kunnostustöissä on noudatettava Jokimontun luonnonsuojelualueen rauhoitusmääräyksiä (ks. luvan liite 1, Jokimontun luonnonsuojelualueen perustamispäätös).

Muussa tapauksessa toimenpiteisiin on haettava luonnonsuojelulain 54 §:n 1 momentin mukaista lupaa rauhoitusmääräyksistä poikkeamiseksi.

Päätöksen liitteet Liite 1: Jokimontun luonnonsuojelualueen perustamispäätös

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Luonnonsuojelulaki (9/2023) 70 §, 78 § ja 83 §
Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) 19 §

PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Päätös sähköpostitse 18.4.2024:
Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistys ry

Tiedoksi sähköpostitse 18.4.2024:
Vantaan kaupunki
Nurmijärven kunta
Ympäristöministeriö
Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri ry

KÄSITTELYMAKSU Ei maksua

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuodelle 2024 annetun valtioneuvoston asetuksen (1215/2023) mukaan ennallistamis-, kunnostus- tai hoitotoimiin annetut luonnonsuojelulaissa tarkoitetut päätökset ovat maksuttomia.

MUUTOKSENHAKU Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Helsingin hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä.

ASIAN KÄSITTELIJÄT Asian on esitellyt ylitarkastaja Anni Kuoppamaa ja ratkaissut ylitarkastaja Juha Lumme. Päätös on hyväksytty sähköisesti. Merkintä hyväksynnästä on päätöksen viimeisellä sivulla.

Tämä asiakirja UUELY/6935/2024 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument
UUELY/6935/2024 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Kuoppamaa Anni 18.04.2024 13:40

Ratkaisija Lumme Juha 18.04.2024 13:42

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Tähän päätökseen saa hakea muutosta **Helsingin hallinto-oikeudelta** kirjallisella valituksella.

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaantipäivästä, sitä päivää lukuun ottamatta. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

- Tavallisella kirjeellä toimitetussa tiedoksiannossa vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Asian katsotaan tulleen viranomaisen tietoon kuitenkin kirjeen saapumispäivänä.
- Tavallisena sähköisenä tiedoksiannona toimitetussa tiedoksiannossa asiakirja katsotaan annetun tiedoksi kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä.
- Todisteellisesti toimitetussa tiedoksiannossa tiedoksisaantipäivän osoittaa tiedoksianto- tai saantitodistus. Milloin kysymyksessä on sijaistiedoksianto, päätös katsotaan tiedoksi saaduksi kolmantena päivänä tiedoksiantotodistuksen osoittamasta päivästä.
- Yleistiedoksiannossa tiedoksiannon katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä päätöstä koskevan ilmoituksen julkaisemisesta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen verkkosivulla.

Valituskirjelmän sisältö ja allekirjoittaminen

Valituskirjelmässä on ilmoitettava

- valittajan nimi ja kotikunta
- jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, on myös tämän nimi ja kotikunta ilmoitettava
- postiosoite ja puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asian käsittelyä koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa
- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdista päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava muutoin kuin sähköisesti (sähköpostilla tai hallinto- ja erityistuumioistuinten asiointipalvelun kautta) toimitettava valituskirjelmä.

Valituskirjelmän liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- asiamiehen valtakirja; asianajajan ja yleisen oikeusavustajan tulee esittää valtakirja ainoastaan, jos valitusviranomainen niin määrää
- toimitettaessa valituskirjelmä sähköisesti selvitys asiamiehen toimivallasta.

Valituskirjelmän toimittaminen perille

Valituskirjelmä on toimitettava **Helsingin hallinto-oikeuden kirjaamoon**. Valituskirjelmän on oltava perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Yksityishenkilöt, yritykset ja yhteisöt voivat lähettää valituskirjelmän hallinto- ja erityistuumioistuinten sähköisessä asiointipalvelussa (<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet/#>). Valituskirjelmän voi toimittaa perille myös henkilökohtaisesti, lähtien välityksellä, postitse tai sähköpostilla. Postiin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Sähköisesti (sähköpostilla tai hallinto- ja erityistuumioistuinten asiointipalvelun kautta) toimitetun valituskirjelmän on oltava käytettävissä hallinto-oikeuden vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä valitusajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Oikeudenkäyntimaksu

Muutoksenhakijalta peritään asian käsittelystä hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 270 euroa. Tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetussa laissa (1455/2015) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Helsingin hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Posti- ja käyntiosoite: Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki

Puhelin: asiakaspalvelu/kirjaamo 029 56 42069, vaihe 029 56 42000

Sähköposti: helsinki.hao@oikeus.fi

Faksi: 029 56 42079

Aukioloaika: ma–pe 8.00–16.15

Suoritemaksua koskeva muutoksenhaku

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että julkisoikeudellisesta suoritteesta määrätyn maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia oikaisua Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta kuuden kuukauden kuluessa maksun määräämisestä.